UKRAINIAN LABOR NEWS
Published semi-weekly by
The Ukrainian Labor News Ass'n
cor. Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.
Subscription $4.00 a year.
Telephone: St. John 1465

"УКР. РОБІТНИЧІ ВІСТИ"
часопись для робочого люду — виходить два рази в тиждень накладом Видавничого Стоваришеня Українських Робітничих Вістий.
Передплата $4.00 на рік.
Редакція за оголошеня не відвічає.
Редакція рукописий не звертає.
Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
cor. Pritchard & McGregor Sts.
Winnipeg, Man.

ДВІ МІРИ.

Право приватної власности є головною основою капіталістичного ладу. В буржуазнім суспільстві нічого не уважаєть ся так великим переступством, як нарушенє приватної власности. Нема нічого надзвичайного в тім, коли суд в країні з буржуазним правительством покарає тяжше бідака, що примушений голодом взяв бохонець хліба, чим пана або панського посіпаку, що убив робітника або селянина. Словом, право приватної власности в капіталістичнім ладі стоїть понад всім.

Та зовсім не шануєть ся права приватної власности тоді, коли сего вимагають потреби капіталістичної кляси. Приміром підчас війни, се право нарушено всюди, де відбувала ся війна, а навіть нарушено його в тих краях, котрі були далеко від военного терену, але брали участь у війні. Нарушувати приватну власність було тоді вільно, бо се робила капіталістична кляса — в своїм власнім інтересі.

Крім всіляких специяльних законів, ухвал і розпоряджень парляментів, правительств, военних команд і ріжних менших урядових тіл, які робили нарушенє приватної власности "законною", підчас війни діяли ся також нечувані в мирний час грабіжі приватної власности як з рук "чужих", так і "своїх" — з рук ріжних комісарів, жандармів, офіцирів, звичайних жовнірів і т. д. Звичайно, скарги на всі ті т. зв. делікатним словом "надужитя", оставали без успіху. Зайвим тут додавати, що всіх тих рабунків, того нарушеня приватної власности — доконувано на біднійшім населеню, в котрого забирано послідну корову чи бараболю, а богаті пани оставали цілі і ненарушені.

Одним з країв, котрий підчас великої війни може найбільше потерпів і ще терпить від ріжних "урядових" реквізиций і звичайних грабіжий, се безперечно Східна Галичина. Перебувши ріжні "окупації" і "неокупації", населенє Східної Галичини, як доносять старокраєві ґазети навіть з послідних часів, не є ще й тепер свобідне від ріжних грабіжий як зі сторони польських самовільних урядників та жандармів, так і "власних", "українських" петлюрівських банд. Вісти про "урядові" і "неурядові" грабіжі, доконувані на населеню Сх. Галичини, находимо майже в кождім числі старокраєвих ґазет. Однак нігде не находимо, щоби власти покарали грабіжників чужого добра, покарали тих, що нарушують приватну власність. Грабіжників не карають, бо се ограблено бідного селянина, а не дідича або богатого купця, і грабували не робітники або селяни, але панські посіпаки, котрі є підпорою панського пановання.

Але був в Східній Галичині і хтось инший, що нарушив свято право приватної власности. Се — большевики. Двайцять повітів Східної Галичини були через якийсь час під радянською владою. Таки самі галицькі ґазети доносили, що в занятій большевиками части Східної Галичини "дідичів, купців, банкирів та инших посідаючих, вивласнено. Відібрано їм власність землі та копалень, та проклямовано се власністю народа". (Власність селян остала ненарушена.) Повисші річи не могли бути якраз впов ні переведені в житє через брак часу. Все-ж таки в основі нарушено було право приватної власности, очевидно великої. Та всім нам також добре відомо, що перед приходом червоної армії до Східної Галичини втікли звідтам всі дідичі та всякі инші пани і підпанки. Коли дідич втік перед большевиками, то його земля і все майно остали на ласку селян, що зовсім не мали або мали дуже мало своєї власної землі. І коли полишене дідичом поле було засіяне збіжем а по двірських стайнях та шопах лишила ся худоба та інвентар, то як селянин не мав простягнути по все те своєї руки, коли він до того ще знав, що його не буде ніхто за се карати, а противно, скаже йому забрати се в свої руки! І тому селяни не лишили бувшого "панського" добра, щоби воно змарнувало ся, але заопікували ся ним, позбирали з поля "панське" збіже та поділили ся "панською" худобою та господарськими знарядами.

Але починаєть ся відступ червоної армії з Східної Галичини а в слід за сим вертають туди і польські війська а разом з ними вертають і панські порядки. Право приватної власности стає знова святим, його нарушенє стає найбільшим злочином. Коли ти, мужику, простягнув свою руку до "панської" пшениці і зжав її та завіз до своєї стодоли, так сейчас віддавай її назад панови, "правному посідачеви", бо ти нарушив святе право приватної власности.

Старокраєві ґазети доносять, що ґенеральний делеґат польського правительства на Східну Галичину, Ґалецкій, видав в перших дня жовтня слідуючий указ:

"Уневажняючи всякі розпорядки, видані цивільною і військовою большевицькою владою підчас наїзду, як безправні і на засаді обовязуючих правних постанов, взиваю цілу людність і приказую, щоби в речинці до 8 днів від дня проголошеня нинішної відозви звернула власникам: 1) майно взяте в переховане з наміром охорони його перед грабіжею і рабунком; 2) зрабоване майно, зглядно неправно посідане, або признане через большевиків".

Ґазети подають дальше указ Ґалецького такими словами:

"Хто до повисшого речинця не віддасть власникови переховуваного зглядно знаходячого ся в його посіданю чужого майна, тому відберуть се майно органи влади безпеченства, а його самого віддадуть властивим карним судам до строгого укараня. В випадках заграбленя чужої власности в дорозі грабіжі і випадках доконаня злосливого ушкодженя чужої власности в спосіб описаний в § 85. з. к. віддасть ся справника під наглий суд і укараєть ся **карою смерти".**

Ось так боронять польські пани і капіталістичні паразити цілого світа накраденого "законною" і "леґальною" дорогою з працюючої кляси "свого" майна! Так заховують вони святе право приватної власности, коли розходить ся о нарушенє того майна, що находить ся в їх руках. За те вони самі, будучи охороненими буржуазними законами, не то, що експльоатують працюючу клясу і висисають з неї послідні соки, але й позволяють своїм наганячам, своїм собакам грабувати таки в звичайний, явно розбишацький спосіб бідака з його необхідностий, коли сего потрібно для оборони їх клясових інтересів. Вони дозволяють на явне нарушенє окричаної ними святої приватної власности, коли се робить ся для задержаня їх пановання а для дальшого поневоленя пролетаріяту і бідного селянства.

Одну міру мають вони для себе, а другу для инших — для працюючих мас. В.

ВИЯСНИЛИ.

Українська контрреволюційна преса недавно доносила, що фамілійний "уряд" диктатора з Віндмільґассе у Відни, Петрушевича, вислав на мирову конференцію до Риґи своїх представників. З огляду на велику "пекучість і вагу справи" до складу делеґації увійшли "найвизначнійші громадські діячі". З великою втратою для "української справи" у Відни, др. Осип Назарук залишає "спомини Ґінденбурґа" і їде до Риґи. Його колеґи також самі доктори. Для "ваги справи" Петрушевич мобілізує старого і визначного націонал-демократичного діяча Костя Левицького, якого назначує головою делеґації. Треба бодай хоч раз не вдаритись лицем в грязь. Мирова конференція в Ридзі, се тобі не Ватикан, де обовязком "нашого" представника є лише побаченє раз на місяць з яким небудь Єзуїтом з передпокою папи. Се-ж Риґа! Там зібрали ся дипльомати зі всіх антантських країв.

І от їдуть "наші" делеґати до Риґи. Прибувши до місця свого призначеня, "визначні діячі" уділяють кореспондентам ґазет свої інтервю. Кожде таке інтервю, як відомо, має на цілі вияснити перед загалом, як і перед дипльоматами инших країв, з котрими не хватало часу мати "побаченє" — ту справу чи ту ціль, яку дана делеґація чи дипльоматія представляє.

Петлюра, наприклад, покладав досить велику вагу на веденє "справи" в сім напрямі заграницею. Він розіслав свої "посольства" та місії по всіх столицях великих і малих країв. Наслідки веденя праці в сім напрямі заграницею для "української справи" тепер осягнені як найкращі.

У віденській петлюрівській ґазеті "Воля" з 2. жовтня читаємо, наприклад, що наслідком довгої і невтомної праці петлюрівської місії в Лондоні, яка заразом коштувала великі міліони гривен, було те, "що видатний анґлійський політик змішав Україну з музичним інструментом".

Велику також прислугу для "української справи" зробила українська капеля. Про успіх капелі в сім напрямі читаємо в тій-же самій "Волі", в статі п. н. "Злоба дня", таке:

— А що-ж то за Українець? — питає кавалер дами після концерту капелі.

— А се, наєте, Французам і Бельґійцям прийшла в голову ідея зорґанізувати мішаний хор для студійованя ріжних славянських пісень. І дуже гарно вийшло в них.

Отже тепер буде зрозумілим, чому Петрушевич мобілізує "найвизначнійші" з під свого диктаторства сили і посилає їх до Риґи.

По приїзді до Риґи, петрушевичівські делеґати находять там своїх старих знакомих — денікінців. А що не все вічне під луною, то і денікінці перемінили ся на вранґлівців. Але "наші" делеґати також не лыком шиті; на те-ж вони і "визначні діячі" — зразу пізнають у вранґлівцях своїх приятелів, і будучи вірні свому лозунґови: "свій до свого", вдають ся до послідних з своїми жалями та скаргами. На велику радість петрушевичівських делеґатів вранґлівці видають в Ридзі свої два дневники. Петрушевичові делеґати насамперед уділяють кореспондентам сих ґазет свої інтервю. Таке інтервю з головою петрушевичівської делеґації Костем Левицьким містить рижська вранґлівська ґазета "Сегодня" з 30. вересня.

В сім інтервю голова делеґації між иншим заявляє:

"Про те, що питанє про Східну Галичину буде піднято на конференції, ми дізнали ся в Штеттині і телеґрафічно післали ноту до президії мирової конференції".

Яке вражінє викликала нота петрушевичівської делеґації на мирову конференцію, нам не відомо, за винятком того, що Левицький заявив кореспондентови, що він навіть не знає, чи ся нота взагалі була предложена мировій конференції. Та за те інтервю Левицького з кореспондентом "Сегодня" досить добре "вияснило" справу.

Помістивши інтервю з К. Левицьким редакція ґазети "Сегодня", на основі того-ж таки інтервю, дає до відома делеґатам мирової конференції в Ридзі і взагалі своїм читачам пояснене такого змісту:

"Як доносила ЛТА. від 16. вересня з Варшави, польський міністер заграничних справ, князь Сапеґа, звернув ся до Чічеріна з предложенем допустити до участи на мирову конференцію представника України, Левицького. Чічерін відповів, що демократична українська република не істнує, і правительство совітської Росії уважає Левицького звичайним бунтівником".

"Із сего донесеня виходить, — каже дальше "Сегодня", — що і Сапеґа і Чічерін говорили про Левицького, як представника України. Однак, після заяви п. Левицького, він не є представником України, а представником Східної Галичини.

Про щож клопотав ся князь Сапеґа?..."

Таким запитом закінчує редакція ґазети "Сегодня" свою замітку до інтервю з Костем Левицьким.

Отже, як видно, то завше з тою "нашою справою" таке буває.

Як не вибирай, кого не посилай, а все один чорт, переплутають справу. Кость Левицький — відомий провідник націонал-демократа... чи то пак трудовиків, О. Назарук — автор книжки "Рік на Великій Україні", Мишуґа — письменник, всі з докторатами, а навіть не потрафили вияснити, що попри Костя Левицького є ще на світі Андрій Лівицький... Головно якраз, що не Левицький, а Лівицький, і що не Кость, а Андрій. І що Андрій походить від Петлюри, а Кость від Петрушевича.

Ні, кілько їх не учи, кілько не посилай, то все одно переплутають справу і доведуть до того, що "видатні" дипльомати инших країв будуть Україну уважати за музичний інструмент. Ото вже раз публіка!

Які вже он "некультурні" та "півдикі" большевики, а й ті, як каже "Воля" з 2. жовтня, "в 2—3 тижні більше зробили (в Лондоні), ніж наша публіка за 1½ року".

"Некультурні", "півдикі" большевики, а цілий світ про них знає, сам Лойд Джордж веде переговори з їхніми представниками, а тут післали петлюрівці свою місію до Лондону, з Стаховським на чолі і з міліонами гривен в кишені, а наслідок праці сеї місії який? Стаховський десь щез, а з ним щезли і міліони гривен, а видатні анґлійські дипльомати уважають Україну (очевидно петлюрівську) за музичний інструмент.

Тепер петлюрівці посадили в Лондоні як свого представника, Марґоліна. Та що з того? "Воля" каже, що Марґолінови "його жидівська справа була більше відома і цікава, ніж українська".

Вирядили капелю.... Думали вплинути співом та вишиваними сорочками: дивіть ся, мовляв, що і ми люди, і ми нація, маємо свою "українську культуру", — а тут після всіх заходів кажуть, що се Французи і Бельґійці видумали такий мішаний хор для студійованя славянських пісень.

І деж тут та славна західна культура та цивілізація? І біс його батька знає, з котрого боку вже до них підійти, щоби доказати, що "ми є н-а-ц-і-я, а не мішаний хор! У-к-р-а-ї-н-а, — а не музичний інструмент.

Ні, що не роби, якою "дипльоматичною" мовою не старай ся пояснювати сій вихвалюваній европейській цивілізації, що "ми" є нація і як така, маємо повне право на користуванє ся вилсонівськими чотирнайцятьома точками, — а вони тобі сейчас заведуть про музичний інструмент. А не вспіє який небудь петлюрівський жовнір, шутки ради, випустити внутренности з якого небудь Жида, або відрізати рабінови бороду (разом з головою), то европейська "цивілізація" сейчас тобі і підійме крик, що се Українці устроюють погроми.

Коли "ми", петлюрівці, злучили ся з ясновельможною Польщею і йшли разом на большевиків, тоді "ми" були Українцями, а скоро лише Поляки почали відступати, як "культурна" Европа забула про "наше" істнованє...

Заключили "ми" угоду з Вранґлем — і знова стали Українцями, та ще й якими геройськими... Три рази за один тиждень позволила "нам" "культурна" Европа заняти Київ. А зірви ти нині зносини з Вранґлем, як сейчас-же зроблять з тебе музичний інструмент...

Та нехай вже таку плутанину роблять далекі "нам" західно-европейські дипльомати, але тут свої союзники, вранґлівці, а й ті не розріжняють навіть Левицького від Лівицького.

І кому-ж тут розповісти "печалі своя"? Де тут знайти орієнтацію? Волинець.

В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

(Ся статя буда ще написана перед приходом червоної армії до Східної Галичини, однак ми подаємо її через те, що вона висвітлює економічне положенє населеня Східної Галичини як також його відношенє до польсько-шляхоцької влади і до большевиків. — Ред.)

I.

Східну Галичину заселюють три народи: Українці, Поляки і Жиди. Українці становлять переважаючу більшість населеня і замешкують села, Поляки і Жиди мешкають по містах, котрі також через протеґоване Австрією польськости, прибрали зовнішний польський характер, особливо, що всі уряди спочивали і спочивають в польських руках. Властиве міщанство складаєть ся з Жидів і в части з Українців. В нафтовій кітловині переважає пролетаріят польський, більшість зелізничників становлять Поляки.

Се населенє від початку світової війни зносить страшні терпіня. Є се одинокий край в Европі, котрий від 1914 року ані на хвилю не переставав бути видовищем війни. Світова війна спустошила вже майже цілковито край, решти однак доконала українсько - польська 1918 — 1920. Можна собі уявити який се фатальний вплив викликало на економічне положенє краю. Коли подумати, що в тім краю, котрий колись був шпіхліром Австрії, нині кільограм муки коштує 63 польських марок, т. є. около 80 корон, що кільограм масла 240 п. м., рейонований хліб (дістаєть ся тільки пів віденської порції тижнево) коштує 10 п. м., можна зрозуміти положенє населеня Східної Галичини. Судьба того населеня значно погіршила ся від хвилі обнятя влади в краю польським правлінем. Центральне правительство в Варшаві трактує від початку Східну Галичину по мачошиному і всякі розпорядженя видавані у Варшаві причиняють ся до збільшеня нужди, фінансові розпорядженя п. Ґрабського відносячі ся до примусової виміни корон на польські марки, через що населенє Галичини втратило 43% свого маєтку, а все о 650% подорожіло. Так само маєть ся справа і з реквізиціями та военними данинами і т. д.

Отже нічо дивного, що населенє з такою нехітю відносить ся до теперішного правительства польської шляхоцької кліки, і коли червоні війська переступили границі Східної Галичини, очи всіх звернули ся в ту сторону, очікуючи вибавленя від зненавидженого ярма.

З трох замешкуючих Східну Галичину народностий, найсильнійші Українці стали без винятку з своїми симпатіями по стороні червоної армії, бачучи в червоноармійцях вповні слушно освободителів з утиску польських панів. Політика польської буржуазії доконала того, чого не могла зробити жадна пропаґанда; всі симпатії до Петлюри і його армії зникли, уважають його за зрадника, котрий запродав ся польським панам і антанті. Його накликуваня вступати до його армії не мають жадного впливу на українську суспільність, чого є доказом хочби слідуючий факт: Два офіцири Петлюри вислані в Дрогобиччину в цілі вербованя "козаків" для української армії, вспіли по шістьох тижнях вербунку — зібрати аж **двох** козаків. — Петрушевич т. зв. президент міністрів західно-української народної републики не має серед української суспільности найменшого послуху, хоч би вже длятого, що не має за собою жадної реальної сили.

Одинокою надією українського населеня є Радянська Україна: одиноко в федерації з Совітською Росією можна освободити Східну Галичину і відбудувати її знищене господарське житє. Не належить при тім забувати, що українське населенє Східної Галичини складаєть ся переважно з малоземельних або безземельних селян, що селянина "кулака" у нас не знаємо, що великої буржуазії, ані великої української земельної посілости властиво не маємо. Натомість є велика посілість польської шляхти і величезні добра церков обох обрядів; український селянин добре знає, що червоні війська приходять боронити його інтересів, а Петлюра воюючи разом з Поляками проти Совітської Росії, боронить великої посілости польських маґнатів.

Тому на питанє поставлене селянинови, чи не знає що нового з поза фронту, відповідає: та що нового, кажуть, що вони землю роздали, землю ділять...

І длятого симпатії селян є по тамтій стороні фронту... З причини такого настрою українських мас, мусіла преса української с. д. партії ("Вперед". — Ред.), котра до недавна попирала польську офензиву на Київ, змінити фронт і накликувати до признаня Радянської України і заключеня мира.

Не здивує се нікого, що Жиди так страшно переслідувані польським правительством, громлені бандами Петлюри, не мають иншої надії на освободженє ся як через вступленє червоної армії і зближає ся Східної Галичини до Совітської Росії і України се є одиноких країв, де вони через свою національну відрубність не є тероризовані. Відношенє цілого жидівського населеня до большевиків не є однак так однодушне як се має місце серед населеня українського. Причина сего лежить в тім, що жидівська суспільність є що до клясової сторони дуже поріжнена, яко населенє, котре в Галичині становить 80% загалу міщанства. Тому отже нечисленна часть жидівського міщанства а іменно великі паскарі і банкирі відносять ся ворожо до Совітської Росії. Жидівське дрібноміщанство бачить однак в большевиках вибавців від утиску польської шляхти а в прилученю Східної Галичини до Совітської Росії і України одиноку можливість господарського розвитку зруйнованого краю, котрий тільки в звязку з так великими і богатими державно - господарськими орґанізаціями як Совітська Росія і Україна зможе відбудувати ся. Така є надія дрібного міщанства на поправу житя.

Польське населенє Східної Галичини складаєть ся почасти з урядників, котрі так довго останутъ в Галичині, як довго вона остане під правлінем Польщі. Длятого ся верства польської суспільности менше входить під увагу при узнаваню клясових інтересів. Пролетарська часть польського населеня, фабричні робітники в більших містах, в нафтовій кітловині і розкидані по краю польські селянські оселі, се є та часть населеня, котра тепер під пановане буржуазно-шляхоцької Польщі жиє в найкрайнійшій нужді. Ся польська біднота находила ся довгий час під впливом П. П. С. і длятого баламучена її шовіністичною аґітацією не мала ясного поняття про програму і цілі большевиків. Тепер однак і польський пролетаріят Східної Галичини вже прозрів — се не є фраза! — і зрозумів, що не має нічого спільного з польською буржуазією та її льокаями з табору П. П. С. Про се можна переконати ся на зібранях скликаних пепеесівськими аґітаторами, де робітники звертають ся остро проти виводів тих соціялзрадників. І так недавно відбули ся у Львові збори, на котрих пепеесовський посол Гавзнер накликував до вступлюваня до охотничої армії. У відповідь на його виводи один з присутних робітників звернув ся до пана посла з запитом, як він погоджує з соціялізмом накликуванє польських робітників до війни в обороні шляхецьких маєтків і копалень французьких капіталістів перед робітниками і селянами Совітської Росії і України. Такі виступи трафляють ся коли лише зрадники з П. П. С. пакликують польський пролетаріят до боротьби проти його оборонців, червоної армії. Польський пролетаріят з Східної Галичини вже знає, що Совітська Росія не бореть ся проти польських робітників, але в його обороні, проти польської буржуазії...

Львів. Ф. Ф.

("Świt" з 24. вересня.)

З тухольської неволі.

"Вперед" з 10. жовтня подає:

Від місяця змінили ся відносини наших невольників в Тухолі, ще гірше як були досі. Хоч закон приписує їм харчі після ґрупи "Е", то й сего мало, що є приписано, вони не дістають. Від двох тижнів дають полоненим в таборі їсти кінське мясо, цілком зіпсуте. Їсти сего мяса не можна, полонені мяса не приймають. Про цукор і товщі нема й бесіди. Ніякі письменні прохання до команди не помагають. Лучають ся випадки, що деякі людці підбурюють жовнірів проти бранців, говорячи, що се большевики, найгірші злодії і опришки, що слід з ними остро поступати та що з них досі тільки одного застрілено. Хоч висші власти здаєть ся і видають инші прикази, то тухольська команда їх не придержуєть ся.

Світла їм не дають і навіть своїм світлом забороняють світити по 9 годині.

500 їх живе на площі, 170 кроків довгій і 80 широкій.

По ночах ходять жандарми і підслухують, що говорить ся. Крім сего пильнує їх шпіон-аґент, який найгірше докучає. Позволяє він собі кидати ся, обиджати наших людий і бити їх.

Як обходять ся з раненими большевиками, яких щодня кількасот вмирає, то вже й не згадувати.

Наближаєть ся зима. Бараки, в яких мешкають полонені, не мають ні дверий, ні цілих вікон, ні печий, а мимо сего команда не робить ніяких старань, щоби те все направити. Нема також дров на зиму, нема біля, коців, ні черевиків.

Працюють стрільці як воли, а мимо того ніхто з них не в силі дати собі направити черевиків, бо команда не позволяє. Не вільно нічого дати до міста направити ні випрати.

По инших таборах давали дозвіл ходити до міста, можна було дещо купити до їди, до кухні; — тухольська команда все заборонює. А тамошній староста теж забороняє щонебудь купити.

Досі можна було полоненим по загроженій площі перейти ся, тепер і се заборонено, бо мовляв, не стає жовнірів до сторожі.

Одним словом: відносини в таборі полонених в Тухолі стають ся нестерпимі.

Наближаєть ся зима а з нею грозить нашим останнім невольникам така сама доля, що і в Берестю, Ланцуті, Стшалковій: холодна й голодна смерть.